

13.5.2024 Pääsiäiskauden seitsemännen viikon maanantai

Päivän epistola

”Seuraavana päivänä lähdimme liikkeelle, ja niin tulimme Kesareaan. Siellä menimme evankelista Filippoksen luo ja majoituimme hänen kotiinsa. Hän oli yksi seitsemästä avustajasta, ja hänellä oli neljä naimatonta tytärtä, joilla oli profetoimisen lahja. Olimme olleet kaupungissa jo useita päiviä, kun sinne saapu Agapos -niminen profeetta. Hän tuli luoksemme, otti Paavalilta vyön, satoi sillä jalkansa ja kätensä ja julisti: ”Näin sanoo Pyhä Henki: tällä tavoin juutalaiset Jerusalemissa sitovat sen miehen, jonka vyö tämä on, ja luovuttavat hänet pakanoiden käsiin.” Tämän kuultuamme me yhdessä Kesarean uskovien kanssa pyysimme, ettei Paavali menisi Jerusalemiin. Mutta Paavali sanoi: ”Miksi te tuollaista puhutte, miksi itkette ja raastatte minun sydäntäni? Minä olen valmis kahleisiin ja kuolemaankin Jerusalemissa Herran Jeesuksen nimen tähden.” Kun hän ei antanut periksi, me rauhoituimme ja sanoimme: ”Toteutukoon Herran tahto.” (Ap.t. 21: 8 – 14)

Paavali on tullut kolmannelta lähetysmatkaltaan Palestiinaan ja on kulkemassa kohti Jerusalemiä. Palestiinan Kesareassa he majoittuvat Filippoksen luona, joka oli yksi seitsemästä avustajasta (diakonista). Juudeasta tullut profeetta Agapos on ollut esillä jo aikaisemmin, kun hän Antiokiassa ennusti suuresta nälänhädästä (Ap.t. 11: 28). Agapoksen profetiaa tehostaa hänen samanaikainen toimintansa, joka konkretisoi opetuksen. Tällainen opetustapa oli käytössä jo Vanhan testamentin profetoilla.

”Luovuttavat hänet pakanoiden käsiin” tuo mieleen Jeesuksen kärsimyshistorian. ”Pyysimme, ettei Paavali menisi Jerusalemiin” ei ollut ensimmäinen kerta, kun Paavalia pyydettiin olemaan menemättä Jerusalemiin, samaa oli pyydetty jo Paavalin ollessa Tyyroksessa (Ap.t. 21: 4). Paavali oli myös itse ennakoanut Jerusalemissa mahdollisesti tapahtuvia asioita (Ap.t. 20: 22).

”Minä olen valmis kahleisiin ja kuolemaankin Jerusalemissa Herran Jeesuksen nimen tähden.” Tämän Herra oli ilmoittanut jo aikaisemmin näyssä Ananiakselle, joka laittoi kätensä Saulin päälle, jotta tämä saisi näkönsä takaisin ja täyttyisi Pyhällä Hengellä (Ap.t. 9: 16 – 17). Jo aikaisemmin apostolit iloitsivat siitä, että he olivat saaneet kunnian kärsiä häväistystä Jeesuksen nimen tähden (Ap.t. 5: 41).

”Toteutukoon Herran tahto” tuo mieleen Jeesuksen rukoilemassa Getsemanen puutarhassa: ”Isä, jos tahdot, niin ota tämä malja minulta pois. Mutta älköön toteutuko minun tahtoni, vaan sinun.” (Luuk.

Päivän evankeliumi

”Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon. Kuulittehan, mitä sanoin: minä menen pois, mutta tulen taas teidän luoksenne. Jos rakastaisitte minua, te iloitsisitte siitä, että minä menen Isän luo, sillä Isä on minua suurempi. Olen puhunut tästä jo nyt, jotta te uskoisitte, kun se tapahtuu. Paljon en kanssanne enää puhu, sillä tämän maailman ruhtinas on jo tulossa. Mitään valtaa ei hänellä minuun ole, mutta tämän täytyy tapahtua, jotta maailma tietäisi, että minä rakastan Isää ja teen niin kuin Isä on minun käskenyt tehdä. Nouskaa, me lähdemme täältä!” ”Minä olen tosi viinipuu, ja Isäni on viinitarhuri. Hän leikkaa minusta pois jokaisen oksan, joka ei tuota hedelmää, mutta jokaisen hedelmää tuottavan oksan hän puhdistaa liioista versoista, jotta se tuottaisi hedelmää entistä enemmän. Te olette jo puhtaat, sillä se sana, jonka olen teille puhunut, on puhdistanut teidät. Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Eihän oksa pysty tuottamaan hedelmää, ellei se pysy puussa, ja samoin ette pysty tekään, ellette pysy minussa. Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään. Joka ei pysy minussa, on kuin irronnut oksa: se heitetään pois, ja se kuivuu. Kuivat oksat kerätään ja viskataan tuleen, ja ne palavat poroksi. Jos te pysytte minussa ja minun sanani pysyvät teissä, voitte pyytää mitä ikinä haluatte, ja te saatte sen.” (Joh. 14: 27 – 15:7)

Juuri ennen tätä tekstiä Jeesus oli ilmoittanut, että Hän on menevä pois ja että opetuslapset saavat Pyhän Hengen. Tämä aiheutti hämmennystä opetuslasten keskuudessa. Sen takia Jeesus ilmoittaa jättävänsä heille rauhan. Rauha merkitsee yhteyttä Jumalaan, sopusointua Hänen kanssaan. Hän kehottaa opetuslapsia löytämään rauhan, Hänen rauhansa, silloin maailma ei voi tukahduttaa opetuslapsia.

Jeesus kehottaa opetuslapsiaan rohkeuteen. Ensinnäkin, he eivät ymmärrä Hänen puhettaan pois menemisestä. Toiseksi Jeesus valmistaa heitä Hänen tulevaan kärsimykseensä. Opetuslapsilla ei vielä ollut käsitystä Jeesuksen todellisesta tehtävästä eikä ymmärrystä ylösnousemuksesta.

”Isä on minua suurempi” ei merkitse sitä, että Jeesus olisi pienempi tai alisteisessa suhteessa Isään. Johanneksen evankeliumi korostaa koko ajan Isän ja Pojan yhteyttä. Tässä tuodaan esille se Johanneksen evankeliumin ajatus, että Jeesus toimii maailmassa Jumalan edustajana. Hän on kuuliainen sille, mitä Hän on nähnyt tai kuullut Isältä.

”Paljon en kanssanne enää puhu, sillä tämän maailman ruhtinas on jo tulossa. Mitään valtaa ei hänellä minuun ole, mutta tämän täytyy tapahtua, jotta maailma tietäisi, että minä rakastan Isää ja teen niin kuin Isä on minun käskenyt tehdä.” Maailman ruhtinas tarkoittaa Saatanaa. Saatanalla ei kuitenkaan ole mitään valtaa, ei edes sinä aikana, kun Jeesus lepäsi haudassa. Se, mitä tapahtuu, tapahtuu siksi, että Jeesus rakastaa Isää ja tekee Isänsä tahdon mukaisesti.

Saatanalla ei ole valtaa, mutta häntä kutsutaan maailman ruhtinaaksi. Hänen toimintamahdollisuutensa on siinä, että ihmiset tekevät pahuuden töitä. Maailma tässä yhteydessä tarkoittaa Jumalasta erossa olevaa maailmaa ja tässä maailmassa Saatanana on ruhtinas.

”Minä olen tosi viinipuu, ja Isäni on viinitarhuri.” Vanha testamentti pitää Israelia viinitarhana. Johanneksen evankeliumissa oleva kuvaus eukaristiasta (6: 51 – 58) yhdistää viinin Jeesukseen. Lauseen tarkoitus on korostaa ihmisen yhteyttä Jeesukseen. Isä on se, joka pitää huolta viinitarhasta. Viinipuun oksia ovat ihmiset.

”Hän leikkaa minusta pois jokaisen oksan, joka ei tuota hedelmää.” Vanhassa testamentissa kerrotaan Jumalasta, joka leikkaa pois tarpeettomia oksia. Voi olla, että tässä kohdassa evankelista Johannes varoittaa perustamisensa seurakuntien jäseniä uskon kätkemisestä vainojen aikana. Uskon tuominen esille vain puheen kautta ei riitä, usko tulee todelliseksi toiminnan kautta.

”Te olette jo puhtaat, sillä se sana, jonka olen teille puhunut, on puhdistanut teidät.” Tämä lause voi viitata Jeesuksen sanoihin: ”Se, joka on kylpenyt, ei tarvitse pesua, hän on jo puhdas. Ja te olette puhtaita.” Näillä sanoilla rohkaistaan opetuslapsia, heitä ei leikata pois. Osa Kirkon opettajista korostaa, että Jeesuksen opetus vaikuttaa samalla tavoin kuin Isä leikkaisi oksia pois. Kristuksen opetus parantaa oksia, siis ihmisiä, terveiksi.

”Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää.” Lauseen nähdään viittaavan kahteen eri asiaan. Ensinnäkin se kertoo lähetystyön tuloksista. Toiseksi se viittaa kristilliseen elämään. Kuivien oksien kohtalosta kertovat myös muut evankeliumit. Lauseessa myös korostetaan sitä, että ihmisten on pysyttävä yhteydessä Kristukseen.

”Jos te pysytte minussa ja minun sanani pysyvät teissä, voitte pyytää mitä ikinä haluatte, ja te saatte sen.” Lauseen ensimmäinen osa tarkoittaa Jeesuksen opetusta. Kristittyjen tulee noudattaa elämässään Hänen opetustaan. Se, joka ei noudata opetusta, itse irroittaa itsensä Jeesuksen yhteydestä.

Lauseen jälkimmäinen osa viittaa rukoukseen. Jeesuksessa pysyminen tuo pohjan luottamukseen rukouksen toteutumisesta.